

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného C., so sídlom v K., IČO: X., proti povinnému J. J., bývajúcemu vo V., o vymoženie 41,49 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. 0 Er 132/2002, o dovolaní spoločnosti E. s.r.o., so sídlom vo V., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou A., s.r.o., so sídlom vo VR., IČO: X., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. augusta 2012 sp. zn. 13 CoE 106/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice – okolie uznesením z 1. februára 2012 č.k. 0 Er 132/2002-19 nepovolil zmenu v osobe oprávneného. Vychádzal z toho, že oprávnený C. bol 27. októbra 2010 vymazaný z obchodného registra, právne zanikol a stratil spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania. Pokiaľ E., s.r.o. (subjekt, na ktorý mala byť pohľadávka postúpená spoločnosťou I., s.r.o., ktorej bola postúpená oprávneným C.) podal 16. novembra 2011 návrh na zmenu oprávneného, išlo o návrh podaný po zániku C.. Súd prvého stupňa vzhľadom na to a s prihliadnutím na § 251 ods. 4, § 92 ods. 2, 3, § 103, § 19, § 20 ods. 1 O.s.p. a § 18 ods. 1, § 19a ods. 2, § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka navrhovanú zmenu nepripustil.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie E., s.r.o. uznesením z 22. augusta 2012 sp. zn. 13 CoE 106/2012 napadnuté uznesenie potvrdil; spoločnosti E., s.r.o. nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdzujúci výrok odôvodnil vecnou správnosťou napadnutého

rozhodnutia. Uviedol, že podľa § 238 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) sa postup pri podaní návrhu na pripustenie zmeny účastníka, ako aj postup súdu pri rozhodnutí o tejto zmene v exekučných konaniach začatých pred 1. septembrom 2005 neriadi § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v znení účinnom po tomto dni, ale podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Z obsahu spisu mal preukázané, že návrh na zmenu účastníka na strane oprávneného bol spoločnosťou E., s.r.o. podaný v čase po zániku oprávneného, keď už nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a nemohol v exekučnom konaní procesne pôsobiť, teda ani sám podať návrh na zmenu v osobe oprávneného, alebo súhlasiť s takýmto návrhom podaným niektorým iným subjektom (§ 92 ods. 2 a 3 O.s.p.). V čase, keď oprávnený C. ešte mal spôsobilosť byť účastníkom konania, nebol podaný návrh na zmenu účastníka podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Vzhľadom na to prvého stupňa rozhodol správne, pokiaľ nepripustil zmenu na strane oprávneného.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie obchodná spoločnosť E., s.r.o. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil uznesenie odvolacieho aj prvostupňového súdu a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie alebo aby napadnuté uznesenie zmenil tak, že povolí zmenu účastníka konania na strane oprávneného. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Podľa jej názoru súdy v danom prípade nerešpektovali zákon a zmenu účastníka konania na strane oprávneného nepovolili napriek tomu, že boli splnené všetky predpoklady pre vstup dovolateľky do konania na strane oprávneného. Mala za to, že z § 37 Exekučného poriadku účinného do 31. augusta 2005 vyplýva, že k zmene osoby oprávneného postačovalo oznámiť súdnemu exekútorovi, že došlo k prevodu práv z exekučného titulu na iného a preukázať mu listiny o prevode práva. Keďže v prejednávanej veci sa tak stalo už v roku 2006 (I., s.r.o. listom z 15. marca 2006 oznámila súdnemu exekútorovi postúpenie vymáhanej pohľadávky a k oznámeniu pripojila aj zmluvu o postúpení pohľadávky z 22. decembra 2005), mal súd ako s novým oprávneným konať so spoločnosťou I., s.r.o. Súd prvého stupňa nemal potom rozhodovať o zmene účastníka z C. na dovolateľa, ale z oprávneného I., s.r.o. na dovolateľa. V ďalšom poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 Obdo V 45/2007, ktorým bolo vyhovené dovolaniu podanému novým subjektom vstupujúcim do konania po tom, čo pôvodný subjekt zanikol. Otázkou zámeny účastníkov konania v prípade výmazu pôvodného účastníka konania z obchodného registra sa najvyšší súd zaoberal tiež v rozhodnutí R 65/1996, v ktorom

konštatoval, ak účastník konania zanikol výmazom z obchodného registra pred začatím konania, neprichádza do úvahy zámena účastníkov alebo pristúpenie do konania podľa § 92 O.s.p., pretože takýto postup je možný len za predpokladu, že účastník, ku ktorému alebo na miesto ktorého mal vstúpiť niekto iný, mal spôsobilosť byť účastníkom konania v čase jeho začatia. Z citovaného rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd síce odmietol zámenu účastníka konania, ktorý zanikol výmazom z obchodného registra pred začatím konania, ale zároveň pripustil takýto procesný postup vtedy, keď účastník zanikol až po začatí konania. Podľa názoru dovolateľky je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, lebo odvolací súd neodpovedal na všetky podstatné a právne významné dôvody odvolania a obmedzil sa iba na strohé konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Účastníci konania sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas na tento procesný úkon oprávnený subjekt zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

1. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V danom prípade smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie E., s.r.o. smeruje proti uzneseniu, ktoré v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. uvedené nie je; prípustnosť tohto dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Vzhľadom na to by prípustnosť podaného dovolania bola spôsobilá založiť iba niektoré z väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval

senát. Treba uviesť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný, preto ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nezakladá samo tvrdenie účastníka (resp. jeho subjektívny názor) o existencii niektorej z predmetných procesných väd; rozhodujúcim je výlučne iba záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

2. Dovolateľka tvrdí, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Preskúmaním veci dospel dovolací súd k záveru, že v predmetnom konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd už v skutkovo a právne obdobných veciach tej istej dovolateľky (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu z 30. septembra 2013 sp. zn. 7 Cdo 136/2012, 21. októbra 2013 sp. zn. 7 Cdo 41/2013, zo 7. novembra 2013 sp. zn. 5 Cdo 63/2013, 5 Cdo 67/2013, z 28. novembra 2013 sp. zn. 5 Cdo 15/2013, 5 Cdo 64/2013 a 5 Cdo 66/2013, z 30. januára 2014 sp. zn. 2 Cdo 66/2013 a z 19. februára 2014 sp. zn. 6 Cdo 65/2013) konštatoval, že sudy nižších stupňov na zistený skutkový stav správne aplikovali ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Exekučné konanie začalo v roku 1998 a podľa prechodného ustanovenia § 238 ods. 1 Exekučného poriadku konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005 (ak odsek 2 neustanovuje inak). Ustanovenie § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 otázku procesného nástupníctva v exekučnom konaní riešilo len čiastočne. Ustanovovalo, že exekúciu možno vykonať aj proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného, než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, ak sa preukázalo, že na takú osobu prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Prevod alebo prechod práv

alebo povinností pokiaľ nevyplýval priamo z právneho predpisu, bolo potrebné preukázať listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom. Uvedené ustanovenie však neupravovalo konkrétny postup účastníkov exekučného konania, súdneho exekútora a exekučného súdu pre prípad, že k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu po začatí exekučného konania aj došlo. Z ustanovenia § 251 ods. 4 O.s.p. vyplýva, že na exekučné konanie sa použijú ustanovenia v prvej až piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ak Exekučný poriadok neustanovuje inak. V praxi to znamená, že pokiaľ Exekučný poriadok určitú procesnú situáciu nerieši, tak sa na jej riešenie použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V danom prípade to znamenalo potrebu aplikovať ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. o zmene účastníka konania. S účinnosťou od 1. septembra 2005 bolo zavedené nové znenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorým sa účastníkom exekučného konania uložila oznamovacia povinnosť ohľadom existencie právnych skutočností zakladajúcich prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu a exekútorovi povinnosť na základe takéhoto oznámenia podať na súd návrh na pripustenie zmeny účastníctva. V zmysle prechodných ustanovení § 238 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku však toto ustanovenie nie je možné aplikovať na exekučné konania začaté pred 1. septembrom 2005.

Dovolateľka tvrdí, že na zmenu oprávneného stačilo oznámiť súdnemu exekútorovi, že došlo k prevodu alebo prechodu práv z exekučného titulu na inú osobu a predložiť listinu, ktorá to preukazovala. Okolnosti prejednávanej veci však priamo potvrdzujú problematickosť takého výkladu. Tvrdený prevod alebo prechod práv z exekučného titulu môže byť sporný (tak, ako aj v danom prípade, keď exekútor pokračoval v konaní s C., pretože usúdil, že zmluva o postúpení pohľadávok a ani jej neoverená príloha neobsahovali dostatočnú špecifikáciu postupovanej pohľadávky). Len súd môže posúdiť, či okolnosti uvádzané v oznámení majú za následok prevod alebo prechod práv z exekučného titulu a či predložené listiny skutočne preukazujú sukcesiu do práv a povinností oprávneného. Správnosť záverov exekučného súdu, ako súdu rozhodujúceho v prvom stupni, môže byť následne preskúmaná v rámci odvolacieho, prípadne dovolacieho konania. Súd nie je viazaný tým, ako otázku procesného nástupníctva posúdil súdny exekútor. Pokiaľ teda aj prax účastníkov exekučného konania a súdnych exekútorov pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 341/2005 Z.z. bola iná, nešlo o prax zodpovedajúcu zákonu.

Dovolaateľka ďalej namietala, že i v danej veci neprípustne skúmali trvanie podmienok konania na strane C. po tom, čo im bola oznámená a preukázaná hmotnoprávna sukcesia do práv tohto subjektu spoločnosťou I., s.r.o. a doručený návrh na zmenu oprávneného spolu so súhlasom nového oprávneného so vstupom do konania. V súvislosti s tým poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 45/2007, v ktorom sa v skutkovo a právne v obdobnej veci konštatovala existencia vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúca v tom, že súd nepripustil zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa z dôvodu jeho výmazu z obchodného registra pred rozhodnutím súdu o zmene účastníka konania. Podľa názoru dovolateľky najvyšší súd týmto rozhodnutím pripustil možnosť zmeny účastníka konania po zániku pôvodného účastníka, ak návrh na zmenu bol podaný pred zánikom účastníka. K tejto argumentácii dovolateľky najvyšší súd uvádza, že medzi preskúmanou vecou a vecou vedenou na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Obdo V 45/2007 je podstatný rozdiel spočívajúci v tom, že v predmetnej veci návrh na zmenu účastníka konania nepodal doterajší účastník konania, ale osoba, ktorá o sebe tvrdí, že na ňu prešlo právo z exekučného titulu. I keď podľa § 92 ods. 2 O.s.p. je aj taká osoba oprávnená navrhnúť zmenu účastníka, pričom sa má za to, že jej návrh obsahuje zároveň aj jej súhlas so vstupom do konania na strane oprávneného (pozn.: že súhlas povinného sa nevyžaduje), v súlade s dispozičnou zásadou ovládajúcou aj exekučné konanie ale platí, že oprávnený musí s takto navrhovanou zmenou účastníka súhlasiť. Je nemysliteľné, aby súd pripustil zmenu oprávneného účastníka konania bez jeho vedomia alebo dokonca proti jeho vôli. Pokiaľ zmenu v osobe oprávneného navrhuje osoba, ktorá by mala vstúpiť do konania na jeho miesto, súd musí mať k dispozícii stanovisko oprávneného, teda toho, kto má z konania vystúpiť. Vo veci, ktorá bola na najvyššom súde vedená pod sp. zn. 1 Obdo V 45/2007, podal návrh na zmenu sám navrhovateľ skôr, ako bol vymazaný z obchodného registra. V preskúmanej veci takéto stanovisko už nebolo možné zabezpečiť, lebo oprávnený zanikol bez právneho nástupcu. V čase, keď oprávnený ešte právne existoval, nebol podaný návrh na zmenu oprávneného, ktorý by spĺňal kritéria vyplývajúce z § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Oznámenie spoločnosti I., s.r.o. z 15. marca 2006, ktoré bolo adresované súdnemu exekútorovi, nebolo spôsobilé privodiť zmenu účastníka exekučného konania na strane oprávneného. Kvalifikovaný návrh na zmenu oprávneného bol súdu doručený až v čase, keď už oprávnený neexistoval.

Pokiaľ teda prvostupňový súd v danej procesnej situácii predmetný návrh zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nedošlo postupom súdov k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

3. Dovolateľka tiež namieta, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Dovolací súd k tomu uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa je judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za tzv. inú vadu konania (teda nie za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Identická právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva tiež z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011). Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Pre úplnosť – na doloženie pretrvávajúcej aktuálnosti právnych záverov najvyššieho súdu zaujatých v preskúmvanej veci – dovolací súd uvádza, že ústavný súd uznesením z 22. januára 2014 sp. zn. I. ÚS 14/2014 odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3 Cdo 74/2012 (ktoré bolo založené aj na závere, že nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) s tým, že „nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto rozhodnutie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania“. Z podobných dôvodov odmietol ústavný súd sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 30. apríla 2013 sp. zn. 1 Obdo 24/2011 (vychádzajúcemu tiež z judikátu R 111/1998); ústavný súd vo svojom odmietajúcom uznesení z 23. januára 2014 sp. zn. II. ÚS 45/2014 uviedol, že „právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný, a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy“.

V nadväznosti na uvedené dovolací súd uzatvára, že i keby prípadne bola námietka o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia opodstatnená (pozn.: dovolací súd neskúmal, či je napadnuté rozhodnutie preskúmateľné alebo nepreskúmateľné), netýkala by sa okolnosti spôsobiteľnej založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

4. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p. Najvyšší súd preto procesne neprípustné dovolanie odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní vzniklo povinnému právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dovolateľke, ktorá úspešná nebola (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože v dovolacom konaní nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. apríla 2014

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková